

DL
Informācijpratība

1.uzdevums. Papildini tekstu!(5 punkti)

- 1) informāciju nododam: mutiski,.....
- 2) izplatītākie informācijas nodošanas kanāli:
TV,.....
- 3) 5 galvenie komunikācijas uzdevumi ir: informēt,
pārliecināt.....
- 4) komunikācija var būt: starppersonu,
- 5) medijpratība ir svarīga, jo.....

2.uzdevums. Nosaki, kuri apgalvojumi atbilst žurnālista, kuri sabiedrisko attiecību speciālista darbībai!(6punkti)

A	Pienākums veikt rūpīgu faktu pārbaudi pirms informācijas publicēšanas	ŽR	SA
B	Savā darbībā ir brīvs un neatkarīgs		
C	Gatavo preses relīzes (informācija par plānoto), kurā atspoguļo darba devēja aktualitātes un viedokli		
D	Piedalās darba devēja vizuālā tēla izveidē		
E	Atspoguļo dažādus viedokļus, arī pretrunīgus		
F	Gatavo informatīvos materiālus - bukletus, brošūras, plakātus par savu darba vietu		

3. uzdevums. Kuru žurnālistu Tu uzskati par profesionāli? Pamato savas domas!(2-3 teikumi) (3 punkti)

4.uzdevums. Izlasi interviju ar Antru Gabri, laikraksta “Neatkarīgā Rīta Avīze” žurnālisti un atbildi uz jautājumiem!

1. Cik gadus jau strādā par žurnālisti?

Pastāvīgi – no 1993. gada, taču studiju laikā man bija obligāta prakse, sākot no 1. kursa. Ja ņem vērā arī prakses laiku, tad par žurnālisti strādāju kopš 1985. gada.

2. Kur studēji?

Latvijas Universitātē. Tolaik bija jāmacās pieci gadi [šobrīd bakalaura studiju programmā – trīs gadi]. Esmu apguvusi žurnālistikas specialitāti.

3. Vai žurnālista profesija bija pārdomāta vai spontāna izvēle?

Skolas laikā es ļoti vēlējos kļūt par izmeklētāju. Taču mamma mani atrunāja, norādot, ka padomju laikos sievietei par izmeklētāju, visticamāk, neļaus strādāt, savas darba dienas pavadišu pie papīru kalniem vien. 11. klasē mana literatūras skolotāja ieteica citu variantu – studēt žurnālistiku. Rakstīju labi, sacerējumi man padevās labāk nekā citiem, un šo ieteikumu ņēmu vērā. Pēdējā vidusskolas gadā uzrakstīju vairākas publikācijas vietējai avīzei, jo tās vajadzēja uzrādīt iestājek sāmenos. Tiku uzņemta universitātē.

4. Savā ziņā žurnālists nedaudz pilda arī izmeklētāja funkcijas.

Tā ir, bet toreiz starp šīm profesijām nevilku paralēles. Toties tagad labprāt izmeklēju piņķerīgus notikumus un pēc tam uzrakstu par piedzīvoto un noskaidro to.

5. Kuriem mācību priekšmetiem jau skolas laikā jāpievērš vērība, ja jauniētis vēlas strādāt par žurnālistu? Kādas zināšanas noder darbā?

Žurnālists var nebūt gudrāks, erudītāks par savu sarunbiedru, bet viņam ir jāprot un jāspēj runāt par konkrēto tēmu labā zināšanu līmenī. Intervijas laikā telefonā «neiegūglēsi», ko tagad teikt, ko jautāt, ir jābūt zināšanām un jāprot tās izmantot. Skolā iegūtās zināšanas ir labs pamats, no kura atsperties. Manuprāt, ir jāmacās visi mācību priekšmeti. Nepietiks vien ar labām latviešu valodas zināšanām un prasmi rakstīt, kas, nenoliedzami, ir svarīga. Darbā noder bagāts vārdu krājums, tad teksts ir baudāmāks. Cilvēkam jābūt ar plašu skatījumu uz lietām. Nepārtraukti ļoti daudz jāmacās.

6. Kādām īpašībām, personības iezīmēm būtu jāpievērš vērība?

Ir jābūt labam psihologam, bet to ar laiku var iemācīties. Jāpievērš vērība atbildības sajūtai – par termiņiem, par cilvēkiem, par kuriem žurnālists raksta, jo noteikti ir jāizvērtē, kādas var būt sekas, uzrakstot pilnīgi visu, ko intervijas varonis ir pateicis. Starp citu, reizēm tiešām vajag rakstīt visu, katru vārdu! Tas ir jāizvērtē un jājūt. Taču īslaicīga popularitāte nav tā vērtība, lai kādam neatgriezeniski vai arī atgriezeniski sabojātu dzīvi tikai tāpēc, ka man kā žurnālistei ir gribējies paspīdēt ar tā saucamo sensāciju. Ir jābūt, jāciena cilvēki. Jābūt godīgam jeb godprātīgi jāatspoguļo intervējamā sacītais.

7. Par kādām tēmām rakstīji «Rīgas Balsī» un tagad «Neatkarīgajā Rīta Avīzē»?

«Rīgas Balsī» rakstīju par Rīgas ikdienas aktualitātēm un sociāliem jautājumiem, precīzāk, par vardarbību pret bērniem. Tēma bija ļoti smaga, tolaik nereti policija uz šīm drāmām ģimenē skatījās caur pirkstiem un bija grūti pierādīt, ka bērns no ģimenes būtu jāizņem vai vismaz kaut kā jārikojas. No šīs tēmas noguru. Es atteicos par to rakstīt, redakcijā manu lēmumu saprata. Nākamais posms bija armijas tematika. Sāku rakstīt laikā, kad veidojās Latvijas armija. Tā bija fantastiski interesanta pieredze un tēma, turklāt tolaik iegūtā informācija un kontakti noder joprojām. Savukārt «Neatkarīgajā» rakstu par tēmām, kas attiecas uz Rīgu, par pilsētas saimnieciskajām problēmām, par baznīcas un valsts attiecībām, šad tad – kaut ko kriminālu. Protī, par noziegumiem, to izmeklēšanu, arī par nozieguma cēloņiem, ja spēju līdz tiem aizraukties. Zinu žurnālistus, kas pēta un raksta tikai par vienu tēmu, piemēram, ekonomiku. Man patīk dažādība, tāpēc ik pa laikam pievēršos vairākām tēmām, lai profesionāli negarlaikotos.

8. Ko tu minētu kā profesijas ēnas puses?

Nenormēts darba laiks – līdz avīzes nodošanai raksts ir jāuzraksta, un punkts. Un tad pārējie plāni ir sekundāri – bija sarunāts tikties ar draugiem, nesanāca, bija iegādātas koncerta biļetes, nevarēju aiziet, jo bija jāstrādā. Tā mēdz notikt, un ar to ir jārēķinās šajā profesijā. Jāspēj iekļauties termiņos. Nereti sanāk strādāt arī brīvdienās un svētku dienās, ja avīze iznāk nākamajā dienā. Tā kā daudz laika tiek pavadīts pie datora, ir jā rūpējas par veselību – jāvingro, jāievēro atpūtas pauzes. Ne vienmēr sanāk.

9.Vai un kā gadu laikā mainījies profesijas prestižs?

Ir mainījies. Manuprāt – uz negatīvo pusi. Diemžēl augstskolas absolvē profesionāli nesagatavoti cilvēki, kuri sevi uzskata par žurnālistiem. Viņi, protams, nevar zināt visus profesijas knifus, bet elementāras lietas gan vajadzētu prast. Pietrūkst kvalitatīvas žurnālistikas. Dominē skaļi, sekli virsraksti. Uzskatu, ka pat dzeltenā prese var būt kvalitatīva, ja pie publikācijas ir piestrādāts, nevis izveidota tukša «sensācija». Pārpublicēt kāda cita sociālā tīkla lietotāja ierakstu, uzrakstot kliedzošu virsrakstu – tā nav žurnālistika. Tas degradē profesiju.

10.Vai šī ir bīstama profesija?

Jā. Domāju, ka ikviens labs, profesionāls žurnālists piedzīvojis situācijas, kad viņam ir draudēts. Ar tiesu darbiem, ar fizisku izrēķināšanos. Piemēram, rakstīju par to, kā Tatjana Ždanoka ieguva pilsonību. Un Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes [tolaik – Latvijas Republikas Ministru Padomes Migrācijas lietu departaments] sniegtā informācija liecināja, ka viņa pilsonību ieguvusi nelikumīgi. Es paļāvos uz šo informāciju un, ja pareizi atceros, neuzprasīju Ždanokas viedokli. Tā bija mana kļūda. Viņa mani iesūdzēja tiesā un tiesu uzvarēja, jo varēja pierādīt, ka pilsonība iegūta likumīgi. Ar tiesu darbiem draudēts arī citu tēmu sakarā, ar fizisku iespaidošanu – arī. Savukārt mans kurss biedrs Gundars Matīss tika nogalināts savas profesionālās darbības dēļ. Viņš rakstīja par Liepājas tā saucamajām točkām.

Jautājumi:

1. Formulē galveno domu Antras Gabres atbildē uz 5.,6.8.jautājumu!(6 punkti)

	Galvenā doma
5.jautājums	
6.jautājums	
8.jautājums	

2. Atrodi 10. atbildē neliterāru vārdu, uzraksti literāru variantu!(1 punkts)

3. Izskaidro tekstā lietoto vārdu savienojumu nozīmi!(2 punkti)
sekli virsraksti-
ir gribējies paspīdēt

4. Komentē A.Gabres atziņu “Ir jāmīl, jāciena cilvēki. Jābūt godīgam jeb godprātīgi jāatspoguļo intervējamā sacītais.” Atbildi raksti pilnā teikumā! (3 punkti)

5. A.Gabre saka, ka profesijas prestižs mainījies uz negatīvo pusi. Raksturo šīs problēmas aktualitāti vienā saliktā teikumā!(3 punkti)
6. Uzraksti viedokli par piedāvāto problēmjaudājumu: „Vai tu piekrīti A. Gabres domai, ka žurnālista profesija ir atbildīga un bīstama?” Argumentācijai vari izmantot gan doto tekstu, gan atrasto informāciju par žurnālistu, gan citas zināšanas.
Apjoms – 200–250 vārdi.